

OHUTUSJUHEND SERVALIHVPINGI TÖÖTAJALE Nr.

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötervishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused.

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;
- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;
- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutuslase korralduse.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joobes või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Ohutusnõuete rikkumise korral kannab töötaja vastutust töötajate distsiplinaarvastutuse seaduse alusel.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervise seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

PUIDUTÖÖTLEMISEL VALITSEVAD OHUD

Õnnetusjuhtumid ja traumad:

- kukkumine kõrgusest (materjali ladustamisel jne.)
- kukkumine samal tasapinnal raskeid esemeid transportides ja tõstes
- elektrišokk, kontaktist vooluga;
- mehaanilised traumad, saaduna seadmete ja masinate pöörlevatelt osadelt;
- löikehaavad (erinevate instrumentide kasutamisel).

Tegurid, mis võivad põhjustada kutsehaigusi:

- puidutöötaja töö füüsilist pingutust nõudev, mis võib põhjustada traumasid, valusid seljas ja kätes ning muid ülekoormushaigusi;
- puidutöötlemisel eralduv tolm kahjustab silmi, nahka eriti aga hingamisteid ja kopse, põhjustades hingamisteede kroonilisi põletikke.

2. ÜLDNÕUDED

- 2.1.** Tööülesannet tohib asuda täitma alles siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.
- 2.2.** Mitte kasutada tööriistu ega seadmeid, mille käsitlemist ei ole teile õpetatud.
- 2.3.** Töökoht peab olema küllaldaselt valgustatud.
- 2.4.** Servalihvimispingil lubatakse tööle isikuid, kes on vähemalt 18 aastat vanad ja saanud vastava ettevalmistuse.
- 2.5.** Töövahendid, seadmed, kontrollmõõteriistad, tööriistad, käsi-tööriistad, tooted, detailid jms. peavad olema paigutatud selliselt, et oleks tagatud ohutus ja käepärasus.
- 2.6.** Töökohad peavad olema hästi valgustatud, kohtvalgustuse lambid ei tohi pimestada töötaja silmi.
- 2.7.** Üld-ja kohtvalgustites võib kasutada vaid sellise võimsusega lampe, millele valgustid on arvestatud.
- 2.8.** Tööruum (-koht) peab kahjulike ainete olemasolul olema varustatud ventilatsioonüsteemiga, mis tagab sanitaarnormidele vastava õhuvahetuse ja kahjulike ainete eemaldamise töötsoonist.
- 2.9.** Aluspind (töölaud vm.), millisel asetseb elektrivoolu all olev aparaat, peab olema voolu mittejuhtivast materjalist.
- 2.10.** Elektriseadmete ekspluatatsioon peab toimuma kooskõlas kehtivate eeskirjadega.
- 2.11.** Töötaja peab tundma ohutuid töövõtteid, käesolevat juhendit ja ettevõtte töökorralduse reegleid.
- 2.12.** Töötaja peab tegema ainult seda tööd, mis talle on ülesandeks tehtud ja mille ohutuid töövõtteid ta tunneb. Kahtluse korral tuleb pöörduda tööloigu juhataja poole selgituse saamiseks.
- 2.13.** Töökohale kõrvalisi isikuid lubada ei tohi.
- 2.14.** Märkates ohutuseeskirjade rikkumist teiste töötajate poolt või ohtu lähedalolijaile, peab töötaja viivitamatult võtma tarvitusele abinõud ohutuse kindlustamiseks ning juhtunust teatama tööloigu juhile.
- 2.15.** Tootmisruum peab olema varustatud esmaabi ja esmaste tulekustutusvahenditega.

3. ENNE TÖÖD

- 3.1.** Korrastada tööriided, nõõpida või siduda kätised. Lahtiste pikkade juustega ei tohi tööpingi juures töötada.
- 3.2.** Vaadata üle tööpink, koristada kõik liigne töökohalt ja läbikäikudest; hoolitseda, et põrand poleks libe.
- 3.3.** Kontrollida pingi korrasolekut. Abrasiivmaterjali kandvad pingiosad peavad olema tasakaalustatud. Lihvpinkidel peavad olema tarvitusele võetud abinõud, mis väldivad staatiliste elektrilaengute tekkimist. Lihvpinkide elektriseadmed peavad vastama selle ruumi tule- ja plahvatusohtlikkuse klassile, kuhu nad on monteeritud.

- 3.4. Teha kindlaks kas tööpingi ettenähtud piirde ja kaitserakised on korras. Mitte hakata tööle, kui nad pole korras.
- 3.5. Kontrollida ventilatsioonisüsteemide korrasolekut.
- 3.6. Kontrollida iga päev enne seadmete käivitamist selle seisukorda ja ohutusseadiste paigaldatust. Kui need ei ole korras, ei tohi tööd alustada ning seadmete kaitsmiseks tahtmatu sisselülitamise vastu tuleb pistikupesast välja tõmmata toitekaablipistik.

4. TÖÖ AJAL

- 4.1. Töötamise ajal peavad oma kohal olema kõik seadme ohutusseadised ja kaitsekatted.
- 4.2. Tuleb olla tähelepanelik! Pühendada oma tähelepanu ainult tööoperatsioonile. Väsimuse korral ei tohi seadmega töötada.
- 4.3. Ei tohi küünituda seadmesse, kui see töötab või pole pärast väljalülitamise veel seiskunud.
- 4.4. Mitte kunagi ei tohi jätta töötavat seadet järelvalveta. Enne töökohalt lahkumist tuleb seade välja lülitada.
- 4.5. Puidutolm on plahvatusohtlik ja samuti võib see endast ohtu kujutada tervisele. Mõnede troopiliste puuliikide, aga ka kõvapuiduliste lehtpuude, nagu kask ja tamm, puidutolm on klassifitseeritud vähktõve tekkimist soodustavate ainete hulka. Kasutada alati sobivat tolmuemaldusseadet.
- 4.6. Enne töötlemist eemalda töödeldavalt detaililt kõik naelad ja muud võõrkehad.
- 4.7. Töötamise käigus tuleb kindlustada töödeldava detaili kindel juhtimine ja selle kinni hoidmine.
- 4.8. Töödelda vaid kindlalt töölaual asetsevat detaili. Tähele tule panna detaili tehnilistes andmetes määratud suurimaid ja vähimaid mõõtmeid.
- 4.9. Laaste ega detaili osi ei tohi eemaldada enne tööpingi seiskumist.
- 4.10. Tööpingil ei tohi seista ega istuda.
- 4.11. Elektriseadmete ühendamist ja nende remonditöid tohib teostada ainult kvalifitseeritud elektrik. Kahjustatud või kulunud toitejuhe tuleb otsekohe välja vahetada. Narmendav või kulunud lihvlint tuleb otsekohe välja vahetada.
- 4.12. Tööpingil ettevõetavate mistahes seadistus- ja hooldustööde ajaks tuleb toitepistik pistikupesast välja tõmmata.
- 4.13. Töötamispiirkonnas liikuv lihvlint võib põhjustada töötajale vigastusi. Olemas on tagasilöögi oht. Liikuv lihvlint võib detaili kaasa haarata ning selle töötaja pihta tagasi heita. Detaili tagasiheidetavad osad võivad töötajat vigastada.
- 4.14. Lihvimistolm ja müra võivad esile kutsuda tervisehäireid. Kindlasti tuleb kanda individuaalseid isikukaitsevahendeid – kaitseprille ja kuulmekaitseid, vajadusel ka tolmu maski. Kasutada sobivat tolmuemaldussüsteemi.
- 4.15. Mitte anda ega võtta vastu esemeid üle töötava tööpingi.

5. PÄRAST TÖÖD

- 5.1. Puhastada ja korrastada tööpink ja töökoht.
- 5.2. Korrastada tööriietus ja individuaalkaitsevahendid ning paigutada need selleks ettenähtud kohta.
- 5.3. Teatada vahetule ülemusele kõikidest töö ajal märgatud tööpingi rikestest.

6. ERGONOOMIA

Tööd, mis on seotud rohke liikumisega ja lihaste venitamise, tehakse enamasti samuti püstiasendis. Igasuguse seisva töö juures tuleks vältida painutatud selga. Kui inimene kummardub ettepoole või ühele küljele, siis tema jala-, selja- ja ka õlalihased pidevalt pingul.

Kui inimene end uuesti sirgeks ajab, tunneb ta seljas valu, just nagu selg oleks kõveras olekus kangeks jäänud. On võimatu kogu aeg pingevabalt seista, kui töö kõrgus ei ole õigesti valitud.

Töökõrgus on väga tähtis tegur. Kui see on ebaõigesti valitud, siis keha väsib väga kiiresti. Töökõrgus peab olema selline, et tööd saaks teha ilma selga painutamata ja õlgu õiges ja pingutamata asendis hoides.

Tööd tuleks teha käte loomuliku asendi juures, nii lähedal kehale kui võimalik.

7. TEGUTSEMINE ÕNNETUSOHU JA TULEKAHJU KORRAL

Töötajad peavad tõsise ja ähvardava õnnetusohu korral võtma tarvitusele abinõud vastavalt oma teadmistele ja kättesaadavatele tehnilistele vahenditele võimalike tagajärgede vältimiseks ka sellisel juhul, kui vahetu ülemusega ei ole võimalik kohe ühendust saada.

Tõsise ja vältimatu ohu korral peavad töötajad töökohalt lahkuma kiirelt ja ohutult. Tõsise ja vältimatu ohu korral oma töökohalt või ohtlikult alalt omavoliliselt lahkunud töötajat ei tohi selle eest karistada ega asetada ebasoodsasse olukorda.

Tulekahju tekkimisel tuleb tagada inimeste ohutus ja nende kiire evakueerimine või päästmine ohustatud alast.

Tulekahju avastanud isik on kohustatud:

- teatama viivitamatult häirekeskusele (telefonil 112), kus tulekahju on puhkenud ja mis põleb ning nimetama oma perekonnanime ja teate andmiseks kasutatava telefoninumbri ning vastama päästetöötaja esitatud küsimustele;
- hoiatama ohtu sattunud inimesi;
- sulgema ukSED ja aknad ning välja lülitama ventilatsiooni, tõkestamaks tule levikut;
- võimaluse piires asuma tuld kustutama.

Tulekustutus- ja päästemeeskonna sündmuskohale saabumisel informeerib tulekahju avastanud isik või objekti valdaja esindaja meeskonna juhti:

- tulekahju tekkekohast ja ulatusest;
- võimalikust ohust inimestele;
- muudest tulekahjuga kaasnedavatest ohtudest (plahvatused, ohtlikud kemikaalid, elektriseadmed jms).

8. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord;
- raske tööõnnetuse puhul helistada kohe hädabinumbril **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi;
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabi võtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.

9. KASUTATUD KIRJANDUS JA KEHTIVAD ÕIGUSAKTID

1. Töötervishoiu ja tööohutuse seadus (RT I 1999, 60, 616; ...; RT I 2010, 31, 158)
2. Töökohale esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RT I 2007, 42, 305)
3. Töövahendi kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RT I 2000, 4, 30; RT I 2003, 89, 596)
4. Tuleohutuse seadus (RTI 2010, 24, 116)
5. Raskuste käsitsi teisaldamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RTL 2001, 35, 468)